

РЕЦЕНЗИЯ

**от проф. д-р Янна Павлова Рускова,
Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“**

на дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор“,
научна област 8. Изкуства,
професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуства,
докторска програма „Теория и практика на изпълнителското изкуство“

Автор: Бо Ху

**Тема: „Стилистични особености и изпълнителски проблеми в
цигулковите произведения на Ма Сицон“**

Научен ръководител: проф. д. изк. Румен Гавраилов Потеров

Общо представяне на процедурата и докторанта

За процедурата са предоставени необходимите според законите и правилниците материали – дисертация, автореферат, публикации, CV. Материалите са коректно и прецизно изготвени и представени. Изпълнени са условията на ЗРАСРБ за минимални изисквания за такава процедура.

Бо Ху е докторант от 2022 г. в катедра „Музика“, Факултет по изкуства при ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград. Професионалното му развитие – образование, кариера и квалификационни форми на усъвършенстване, са свързани с различни сфери на музикалното изкуство: музикознание, изпълнителско изкуство – артист цигулар и камерна музика, педагогическа квалификация – учител по музика. Професионалните му позиции включват разнообразни солистични изяви, както и многобройни камерни и оркестрови такива. В момента е артист цигулар – първа цигулка, в Благоевградска камерна опера. Според така посочените професионални интереси на Бо Ху, дисертационният труд разбираам като естествен етап от развитието му и защита на достигнат професионализъм – знания, умения, компетентности във връзка с изпълнителското изкуство и музикознанието.

Характеристика и оценка на дисертационния труд

Предложеният за рецензиране дисертационен труд съдържа: увод, три

глави, заключение и приложения. Разработен е в общ обем от 234 страници, от които 201 са основният текст, 13 – библиография, 20 – приложения. Библиографията включва 88 източника.

При цялостния поглед върху дисертацията прави впечатление обобщаването и формулирането на изводи за всеки раздел от дисертацията (и на основните, и на възловите подраздели). Това е почерк, който характеризира методологична компетентност на дисертанта.

В **увода** много ясно, коректно и целенасочено се разкриват актуалността на темата, цел, обект, предмет, задачи на изследването. Проблематизирането на различни аспекти от развитието на инструменталната музика и школи в Китай се среща в научното пространство – по отношение на националния им репертоар, приноса на различни композитори, концертен репертоар, включително и за цигулка. Друга посока дават и образователни гледни точки – методически проблеми на обучението по цигулка. Както обаче се посочва от дисертанта, липсва *цялостно изследване* на широкообхватната дейност на Ма Сицон – изпълнителска, композиторска, педагогическа. Отделни елементи на тези дейности се разкриват в отделни статии и публикации, но няма задълбочени анализи за камерно-инструменталната музика на композитора, както и за цигулковите му концерти. Затова приемам определената от дисертанта *актуалност на темата*: „...изясняване на основни въпроси в стиловата еволюция на композитора и отношението към националната традиция в различните му творчески периоди в тяхната взаимовръзка и същевременно в по-задълбочен план да се анализира приносът му за развитието на цигулковото изкуство в Китай“ [с. 9].

Всички важни насоки за пълноценно музиковедско изследване се аргументират със задължителните атрибути – цел, обект, предмет:

- да се проследи в исторически план развитието на цигулковото изкуство в Китай и влияние на европейските традиции от средата на XIX век до началото на XX век;
- да се проследи творческата еволюция на композитора Ма Сицон и анализират жанровите и стилови особености в конкретни цигулкovi произведения от различните творчески етапи и да се обобщи заложената в тях изпълнителска проблематика;
- да се разкрият жанрово-стилистични особености и изпълнителска проблематика в цигулковото творчество на Ма Сицон.

Задачите конкретизират работата:

1. да се проследи в исторически план развитието на цигулковото

изкуство в Китай и влияние на европейските традиции от средата на XIX век до началото на XX век;

2. да се открият основните посоки в творческата и педагогическа дейност на Ма Сицон;

3. да се състави периодизация в творческата дейност на Ма Сицон и открие значението на традиционната китайска музика в авторските му произведения;

4. да се анализират жанровите и стилистични особености на Ма Сицон и тяхната еволюция през отделните творчески периоди;

5. да се анализира изпълнителската проблематика в камерно-инструменталните произведения и цигулкови концерти на Ма Сицон [с.10].

Впечатление прави включването на *феноменологичен аспект* в методологията на защита на научната теза, наред с традиционните за такъв тип трудове методи – историко-теоретичен, библиографски анализ, културологичен аспект.

Първа глава е посветена на цялостния творчески профил на Ма Сицон. Обхваща пълно разгръщане на значението на Ма Сицон в контекста и на развитието на цигулковото изкуство в Китай, и на композиторското му творчество, и на преподавателската му работа. Наред с библиографски данни, периодизация (която в следващата глава е основа за коментиране на определени музикални творби), се анализира приносът на цялостното му творчество. Акцентираща се и върху националните особености на творбите на композитора – стремеж за претворяване на традициите чрез „...търсене на подходи, свързани с претворяването на народното пеене в произведенията му, включително и инструменталните, а имитирането на звука на традиционните инструменти и пеене винаги се идентифицират с използването на жанрово-програмни заглавия, насочващи към съответната област, която той интонационно въплътява в произведенията си“ [с. 38]. Посочват се конкретни творби, характеризиращи взаимоотношаваността с националното, както при буквално цитиране или директно заимстване на фолклорна традиция, но и при използване на интерпретиран авторски тематичен материал. Акцентираща се върху „...свободно изложение на музикалната мисъл, залагайки на импровизационното начало, разгръщайки в много случаи вариационно или рапсодично формата“ [с. 41]. При претворяването на фолклора композиторът се стреми да съхранява и особеностите на звукообразуването при фолклорните образци, затова обръща внимание на артикулациите, търсейки съответствие с начина, по който се изпълняват съответните мелодии на народните инструменти.

Близост естествено се открива и по отношение на преобладаващи ладови структури във фолклора - пентатоника например. Обръща се внимание и на влиянието на западно-европейската традиция в развитието на музикалното изкуство върху творчеството на Ма Сицон – Дебюси, Равел, Чайковски, Брамс и др.

Във втора глава „Стилови и феноменологически особености в цигулковото творчество на Ма Сицон“ се анализират конкретни творби от различни периоди на творчеството на композитора. Важен аспект при този анализ е „намесата“ на феноменологията и херменевтиката като специфичен контекст. Систематично се представят 7 творби от различни периоди: „Приспивна песен“, „Носталгия“, „Рондо“ – 1 и 2, „Пролетен танц“, „Сюита Гаушан“ (6 части със заглавия: „Жертвоприношения“, „Пиене“, „Тръстикова флейта“, „Боеен танц“, „Призоваване на душите“, „Танц на жътвата“), „Соната № 3“. Всички те са разгледани чрез особености на стилови характеристики, на елементите на музикалния език, чрез формален структурен анализ, но и чрез връзката им с идейно-образното съдържание, с философията на преживяването и въздействието. Друга особеност при всички анализи е и връзката с фолклорното начало (различно в различните примери), както и установяване на влияния на различни композитори от западно-европейската традиция (например романтичност, импресионистичност, неоромантичност...). Целенасочено се извеждат и подчертават различни основни характеристики, отличителен знак на цялата му творческа дейност – лирико-песенно начало, носталгичност, танцувалност. Утвърждава се обаче представата за цялостно жизнеутвърждаващо начало в творчеството на композитора.

Добро впечатление прави, че Бо Ху прави изводи след анализирането на творбите, но не само в края на цялата глава, а и при междинната периодизация на творчеството на композитора, както и след всяка творба. Това дава ясна представа за еволюцията, развитието на стила и за особеностите в творчеството на Ма Сицон. Затова лесно дисертантът извежда заключителните изводи, които утвърждават цигулковото творчество на композитора като „межкултурен диалог между Изтока и Запада“, като „синтез на националното с различни световни тенденции“, като „вяра и поглед, насочен към светлото бъдеще, насочено към разкриване на неповторимата красота на Китай и неговите музикални традиции“ [с. 89 – 90].

Трета глава е посветена на изпълнителските проблеми в цигулковите произведения на Ма Сицон. Те се аргументират с „търсенето на тембров

колорит, съчетан с ладово-пентатоничните особености на традиционната китайска музика, с квартово-квинтова хармония и ритмическа квази свобода в импровизационните моменти и най-вече във виртуозните пасажи“ [с. 91]. Авторът защитава изпълнителските проблеми именно през призмата на особеностите на творчеството на композитора, изведени в предишната глава.

В началото на този раздел е направена класификация на използваните техники по основни признаци:

- произтичащи от изпълнителската инструментално-традиционна практика – представляват една от характерните особености в творчеството на Ма Сицон и имат отношение към стиловите характеристики на народните мелодии (добавяне на импровизационни моменти към мелодията, циклично повтаряща се импровизация, регистрова импровизационност, ритмическа импровизация, темброва импровизация – различни начини за постигане на портаменто и лъкова техника);
- свързани с имитирането на традиционни инструменти;
- имитиращи интонационните особености на китайския език и пеене;
- повлияни от западноевропейската цигулково-изпълнителска традиция.

Всички така обосновани техники са представени с различни примери от различни творби, които не присъстват в предишната втора глава – „Танц на драконовите фенери“, „Планинска песен“, „Тибетска поема“, „Разказване на легенди“ и др. Това дава основание на дисертанта да обобщи, че техникo-изразните средства „които Ма Сицон използва в своите произведения, разкриват тясната връзка между западно-европейските цигулкови техники и фолклорната традиция, чрез различни авторски подходи – прилагане на различни изпълнителски техники, характерни за традиционните инструменти /портато, флажолети, мелизми, бурдони и др./, звукови имитации, най-вече на ерху, пипа, ударни и духови инструменти, включително и за постигането на разнообразни звукови ефекти – пеене на мантри, шаманско пеене и др., което като цяло обогатява техникo-изразните възможности на цигулката и разкрива посоката, която Ма Сицон задава за развитието на цигулковото изкуство в Китай и мястото му в световната музикална култура“ [с. 114 – 115].

Следващият раздел в тази глава разглежда конкретни камерно-инструментални произведения от различните творчески периоди на Ма Сицон, като се спазва следната структура:

- обща информация за произведението;
- стилови особености и идеен замисъл;
- цигулкови техники и изпълнителски особености.

Това дава възможност на автора да проследи и в исторически план развитието на музикалното мислене на Ма Сицон и начина, по който това рефлектира върху изразните средства, върху постигането на идейния замисъл, намиращ отражение в използването на цигулковите техники и техните особености при претворяването на художествения образ. Творбите са: „Струнен квартет“ (4 части), „А Mei suite“ (5 части: „Пролет“, „Самота“, „Планинска песен“, „Луна“, „Танц на хълмовете“), два цигулкови концерта (вкл. и за две цигулки). Техничко-изпълнителските особености се анализират от гледни точки на: позиционна техника; лъкова техника, артикулации, фразиране и имитация на традиционни инструменти. Всички тези техники се проследяват в тяхната взаимовръзка.

Обобщението на изводите от тази глава се отнасят до:

- ✓ използването на разнообразен арсенал от цигулкови техники;
- ✓ виртуозност, която е подчинена на основната идея – изграждане на „монументални звукови платна“;
- ✓ драматургичност с широка амплитуда – от нежност до експресия, при силно драматизирана любов и възхищение към Родината и всичко родно; непоколебим оптимизъм, вяра в бъдещето;
- ✓ пресъздаването на характера на различните образни сфери води до полимотивност и непрекъснато преплитане на различни по характер мотиви в процеса на драматургичното изграждане, формира се своеобразна виталност на изложението, която трябва да бъде усетена и пресъздадена в процеса на интерпретацията;
- ✓ търсене на смесен ансамблов звук, при което общият тембър е водещ при разгръщането на драматургията;
- ✓ откриване на друг подход към националната традиция, имаща отношение не само в търсенето на опора в музикалния фолклор чрез буквално цитиране или използване на определени интонационно-ритмически мотиви, заимствани от вокалната или инструментална музика, но и в посока на възможностите за имитиране на различни традиционни инструменти [с. 185 – 186].

Приносите на дисертационния труд са явни и ярки, имат и научна стойност, и практическа значимост:

- налице е цялостен труд, посветен на творческата дейност на Ма Сицин;

- проблематиката за стила му се интерпретира и от позицията на феноменологията и херменевтиката, което позволява да се характеризират авторски подходи при драматургичното изграждане на произведенията;
- в основата на проследяване на творчеството са разгледани много творби от различни периоди на композитора, което води до проследяване на динамиката в еволюционното му развитие, на връзките Изток – Запад, на обвързването на композиционни техники с национални особености;
- направена е класификация на цигулкови техники, изведени са важни специфични технико-изпълнителски особености, характеризиращи цигулковата фактура, като това се разглежда от позицията на синтеза между национално и световно;
- за първи път са анализирани подробно според изведените критерии във връзка с темата на дисертационното изследване стилистическите особености и изпълнителските средства в „Струнен квартет“, „Концерт за цигулка във фа мажор“, „Концерт за две цигулки“.

Авторефератът отразява структурните и същностните компоненти на дисертационния труд. Включва оригиналното му съдържание – целеви изследователски акценти, анализи, изводи и обобщения.

Представени са **4 публикации**, съответстващи на темата на дисертационния труд, които презентират негови основни моменти.

Заклучение

Дисертантът Бо Ху представя убедителен научно-изследователски подход, защитава тези, проявява знания, умения и компетентности за анализ и аргументиране. Изследването има категорична теоретико-практическа актуалност и приноси моменти.

Това ми дава основание да предложа на уважаемите членове на научното жури да гласуват за присъждането на образователна и научна степен „доктор“ на Бо Ху.

02.11.2025 г.

Рецензент:

(проф. д-р Янна Рускова)

REVIEW

by Prof. Yanna Pavlova Ruskova, PhD
Shumen University “Bishop Konstantin Preslavski”

of the dissertation submitted for the acquisition of the educational and scientific degree **Doctor**,

Field of study: 8. Arts

Professional field: 8.3. Music and Dance Arts

Doctoral program: *Theory and Practice of Performing Arts*

Author: Bo Hu

Title: *Stylistic Features and Performance Issues in the Violin Works of Ma Sicong*

Scientific Supervisor: Prof. D. Sc. Rumen Gavrilov Poterov

GENERAL OVERVIEW OF THE PROCEDURE AND THE DOCTORAL CANDIDATE

All materials required by law and institutional regulations have been duly submitted — dissertation, abstract, publications, and CV. The materials are correctly and precisely prepared and presented. The requirements of the National Evaluation and Accreditation Agency regarding minimum standards for such a procedure are met.

Bo Hu has been a PhD student since 2022 in the Department of Music, Faculty of Arts at South-West University “Neofit Rilski,” Blagoevgrad. His professional development — education, career, and qualifications — is closely connected with various areas of musical art: musicology, performance art (as a violinist and chamber musician), and music pedagogy. His professional activity includes numerous solo, chamber, and orchestral performances. At present, he is a first violinist with the Blagoevgrad Chamber Opera.

Considering Bo Hu’s professional interests, the dissertation represents a natural stage in his development and a defense of the professional expertise he has achieved — knowledge, skills, and competences related to performance art and musicology.

CHARACTERISTICS AND EVALUATION OF THE DISSERTATION

The dissertation under review consists of an introduction, three chapters, a conclusion, and appendices, totaling 234 pages: 201 pages of main text, 13 pages of bibliography, and 20 pages of appendices. The bibliography includes 88 sources.

At first glance, the work impresses with its systematic generalizations and the formulation of conclusions for each section and subsection — a sign of the author's methodological competence.

The introduction clearly and purposefully defines the relevance of the topic, the aim, object, subject, and tasks of the research. The author discusses various aspects of the development of instrumental music and schools in China, including national repertoire, contributions of individual composers, and concert works — particularly for violin. Educational perspectives are also examined, such as methodological issues in violin pedagogy.

However, as the doctoral candidate points out, there is no comprehensive study dedicated to the multifaceted work of Ma Sicong — as a performer, composer, and pedagogue. Existing publications touch on separate aspects of his activity, but there are no in-depth analyses of his chamber-instrumental music or his violin concertos. Hence, the author correctly emphasizes the relevance of the topic:

“...to clarify key issues in the stylistic evolution of the composer and his relation to the national tradition in different creative periods, and at the same time to analyze in depth his contribution to the development of violin art in China.” [p. 9]

The aims and objectives are clearly formulated:

- To trace the historical development of violin art in China and the influence of European traditions from the mid-19th to the early 20th century;
- To examine the creative evolution of Ma Sicong and analyze the genre and stylistic features of his violin works from different creative stages, summarizing their performance challenges;
- To reveal the genre-stylistic characteristics and performance issues in Ma Sicong's violin works.

The methodology includes traditional approaches such as historical-theoretical and bibliographic analysis, as well as a phenomenological and cultural perspective — an innovative and appropriate addition.

CHAPTER SUMMARIES

Chapter One outlines Ma Sicong's overall creative profile — his significance for Chinese violin art, his compositional legacy, and his pedagogical activity. The chapter presents biographical data, a periodization of his creative work (serving as a basis for the following analyses), and an evaluation of his contribution.

Special attention is paid to the national elements in his works — his approach to reinterpreting traditional Chinese music through melodic, harmonic, and textural means, often imitating the sound of traditional instruments and incorporating programmatic titles. Influences from European composers such as Debussy, Ravel, Tchaikovsky, and Brahms are also noted.

Chapter Two, *Stylistic and Phenomenological Features in Ma Sicong's Violin Works*, analyzes specific compositions from various creative periods. Seven works are systematically examined: *Lullaby*, *Nostalgia*, *Rondo* (Nos. 1 and 2), *Spring Dance*, *Gaoshan Suite* (six movements), and *Sonata No. 3*.

The analysis includes stylistic and structural features, musical language, and their connection to expressive content and phenomenological interpretation. Folk elements, Western stylistic influences, and emotional characteristics (lyricism, nostalgia, dance elements, and vitality) are highlighted.

The author concludes that Ma Sicong's violin music represents “an intercultural dialogue between East and West,” a “synthesis of the national and the universal,” and a manifestation of “faith and optimism revealing the beauty of China and its musical traditions.” [pp. 89–90]

Chapter Three focuses on *Performance Issues in Ma Sicong's Violin Works*. The analysis is structured according to the nature of the technical and expressive challenges:

- Techniques derived from traditional instrumental practice (improvisational additions, registral or rhythmic variations, timbral improvisation, portamento, bowing techniques);
- Techniques imitating traditional instruments;
- Intonational imitation of the Chinese language and singing;
- Techniques influenced by Western violin tradition.

Examples are drawn from additional works such as *Dance of the Dragon Lanterns*, *Mountain Song*, *Tibetan Poem*, and *Telling Legends*.

The author concludes that Ma Sicong's violin idiom reflects a synthesis between Western technique and Chinese folk expressiveness, enriching the violin's expressive potential and pointing to new directions in Chinese violin art.

The final part of the chapter analyzes selected chamber and concerto works (*String Quartet*, *A Mei Suite*, *Violin Concerto in F Major*, *Concerto for Two Violins*), focusing on stylistic conception, violin technique, and performance interpretation.

The findings emphasize:

- A rich arsenal of violin techniques serving expressive goals;
- Virtuosity subordinated to dramatic and emotional structure;
- Expressive range from tenderness to passionate intensity;
- Thematic diversity and poly-motivic development;
- The search for a unified ensemble timbre;
- A renewed approach to national tradition, not only through citation but through creative reinterpretation and instrumental imitation. [pp. 185–186]

CONTRIBUTIONS OF THE DISSERTATION

The dissertation's contributions are clear, significant, and of both scholarly and practical value:

- It presents a comprehensive study dedicated to Ma Sicong's creative activity;
- It applies phenomenological and hermeneutic methods to stylistic analysis;
- It traces the composer's stylistic evolution, highlighting the interaction between Eastern and Western traditions;
- It classifies violin techniques and identifies specific performance features characteristic of Ma Sicong's style;
- It provides detailed analyses — for the first time — of stylistic and performance features in *String Quartet*, *Violin Concerto in F Major*, and *Concerto for Two Violins*.

The **abstract** accurately reflects the structure and content of the dissertation, summarizing its research focus, analyses, and conclusions. Four related publications further support and present the main aspects of the dissertation.

CONCLUSION

Bo Hu demonstrates a solid research methodology, defends his theses convincingly, and exhibits knowledge, analytical skill, and argumentation competence. The study has clear theoretical and practical relevance and contains original contributions.

Therefore, I recommend that the esteemed members of the academic jury **vote to award the educational and scientific degree Doctor to Bo Hu.**

02.11.2025

Reviewer:

Prof. Dr. Yanna Ruskova